

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
JULIANE KOKOTT,
predstavljeni 25. februarja 2016¹

Zadeva C-559/14

Rudolfs Meroni(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,

ki ga je vložilo Augstākās tiesas Senāts (senat vrhovnega sodišča v Latviji))

„Predhodno odločanje — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 34, točka 1 — Razlogi za zavrnitev priznanja in razglasitve izvršljivosti začasnih ukrepov zavarovanja — Javni red“

I – Uvod

1. Po zadevi *West Tankers*,² katere osrednji predmet je bila „*antisuit injunction*“, se Sodišče v obravnavani zadevi ponovno sooča s posebnostjo procesnega prava angloameriškega pravnega območja.
2. Tokrat gre za tako imenovano „*freezing injunction*“.³ Pri tem gre za začasni ukrep zavarovanja v obliki odredbe o zamrznitvi, s katero se želi preprečiti odsvojitvev premoženjskih predmetov dolžnika v škodo njegovih upnikov.
3. V obravnavanem primeru zamrznitev premoženja ni usmerjena zgolj zoper toženo stranko v postopku v glavni stvari. Odredba o zamrznitvi se nanaša tudi na tretje osebe, ki so tesno povezane s premoženjem tožene stranke. Navedeno je ob upoštevanju javnega reda po mnenju predložitvenega sodišča, ki odloča o razglasitvi izvršljivosti odredbe o zamrznitvi v Republiki Latviji, problematično.
4. Obravnavana zadeva tako daje Sodišču ponovno priložnost, da v okviru Uredbe (ES) št. 44/2001⁴ podrobneje opredeli pravni pojem javnega reda. V središču pa je vprašanje, ali in koliko se mora pri razglasitvi izvršljivosti kot razlog za zavrnitev upoštevati poseg v pravice tretjih oseb.

II – Pravni okvir

A – Pravo Unije

5. V tem primeru je pravni okvir Unije Uredba št. 44/2001.

1 — Jezik izvirnika: nemščina.

2 — Sodba *Allianz* (C-185/07, EU:C:2009:69).

3 — Prej imenovana tudi „*Mareva injunction*“; glej glede tega že sodbo *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, točka 11).

4 — Uredba Sveta z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42, v tukaj upoštevni različici, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo [ES] št. 1103/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 [UL L 304, str. 80]).

6. V uvodni izjavi 18 te uredbe je navedeno:

„Spoštovanje pravice do obrambe pomeni, da mora imeti dolžnik zoper razglasitev izvršljivosti [sodne odločbe] možnost pravnega sredstva v kontradiktornem postopku, če meni, da obstaja eden izmed razlogov za neizvršljivost. [...]“

7. Člen 32 navedene uredbe opredeljuje „pojem sodne odločbe“⁵ tako:

„Za namene te uredbe pomeni ‚sodna odločba‘ vsako odločbo, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na njeno poimenovanje, vključno s sklepom, odredbo, odločbo ali sklepom o izvršbi, kakor tudi odločitev o stroških, ki jo izda sodni uradnik.“

8. V skladu s členom 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 se „[s]odna odločba [...] ne prizna [...], če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.“ Enako velja v skladu s členom 34, točka 2, navedene uredbe, „če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravil obrambo, razen če toženec ni začel postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost.“

9. Člen 38(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, se izvrši v drugi državi članici, ko je na zahtevo katere koli od zainteresiranih strank razglašena za izvršljivo v tej državi.“

10. Člen 41 Uredbe št. 44/2001 določa:

„Sodna odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti^[6] iz člena 53 brez kakršnega koli preizkusa iz členov 34 in 35. Dolžnik v tej fazi postopka nima možnosti podajati kakršnih koli izjav glede zahteve.“

11. Na podlagi člena 42(2) Uredbe št. 44/2001 se „[r]azglasitev izvršljivosti [...] vroči dolžniku skupaj s sodno odločbo, če mu ta ni bila vročena že prej“.

12. Člen 43 Uredbe št. 44/2001 določa, da lahko „[o]be stranki [...] zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.“

13. Na podlagi člena 45(1), prvi stavek, Uredbe št. 44/2001 „[s]odišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 [...], zavrne razglasitev izvršljivosti oz. prekličje razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz členov 34 in 35.“

B – *Latvijsko pravo*

14. Na podlagi člena 92 Ustave Republike Latvije lahko vsakdo brani svoje pravice in legitimne interese v okviru poštenega sojenja.

15. Člen 105 latvijske ustave določa, da se lahko lastninska pravica omeji samo z zakonom.

5 — Ta opredelitev v bistvu ustreza opredelitvi iz člena 25 Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32; v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

6 — Med drugim je treba predložiti izvod sodne odločbe, ki naj bi se izvršila.

III – Dejansko stanje postopka v glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

16. Obravnavani predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na spor o razglasitvi izvršljivosti odredbe o zamrznitvi v Republiki Latviji, ki jo je leta 2013 izdalo High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) (Združeno kraljestvo).

17. S to odredbo o zamrznitvi se med drugim A. L. prepoveduje razpolaganje s premoženjskimi predmeti, ki neposredno ali posredno spadajo v njegovo premoženje. Prepoved zajema njegove deleže v latvijski družbi VB. V tej družbi je A. L. neposredno udeležen s samo eno delnico. V skladu z navedbami predložitvenega sodišča je poleg tega tudi „dejanski upravičenec“⁷ iz naslova deležev v vsaj še eni družbi (v nadaljevanju: Y), ki je v velikem deležu udeležena v VB.

18. R. Meroni je član posloводства Y. Na podlagi zasega, ki ga je odredilo generalno tožilstvo Republike Latvije v letu 2007, poleg tega deluje kot skrbnik⁸ deležev v Y., katerih dejanski upravičenec je A. L.

19. Sporna odredba o zamrznitvi v skladu z njeno točko 6 velja za „vse deleže v VB, ne glede na to, ali gre za lastništvo na ime [A. L.]“ Zoper odredbo se lahko vložijo pravna sredstva na podlagi angleškega prava. Tudi osebe, ki niso sodelovale v angleškem postopku, ki se jim je ta odredba vročila, lahko predlagajo, da se odredba spremeni ali razglasi za nično,⁹ vendar morajo po seznanitvi z odredbo ravnati v skladu z odredbo.¹⁰ Glede sredstev zunaj Anglije in Walesa nobena določba te odredbe tretjim osebam ne preprečuje izpolnitve pogodbenih obveznosti ali obveznosti druge vrste in izpolnitve obveznosti iz katere koli odločbe sodišč te države.¹¹ Na podlagi točke 22 („Stranke, katerim je treba vročiti to odredbo“) se mora ta odredba vročiti toženim strankam in „[...] družbam, navedenim v točki 7 [...]“, torej tudi VB. Brez predhodnega obvestila je „izvršitev te odredbe v kateri koli jurisdikciji“ možna samo, „če je to v zadevni jurisdikciji dovoljeno.“¹²

20. Družbi VB in Y. nista bili udeleženi v postopku pred High Court of Justice, v okviru katerega je bila izdana odredba o zamrznitvi zoper A. L. Predložitveno sodišče meni, da vročitev odredbe o zamrznitvi tema družbama ni izkazana.¹³ Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe dalje ne izhaja jasno, ali je lahko A. L. pred izdajo sodne odločbe angleškega sodišča podal izjavo. Na možnost podaje predhodne izjave kaže, da je bila odredba o zamrznitvi izdana „brez poseganja v trditve A. [L.], da v [spornih] sredstvih, [...], nima nobenega deleža, ne neposrednega ne posrednega.“¹⁴

21. Na prvi stopnji je bila odredba o zamrznitvi leta 2013 v Republiki Latviji zoper A. L. razglašena za izvršljivo, kar je pritožbena stopnja potrdila v delu, v katerem odredba A. L. prepoveduje razpolaganje z delnicami v VB v njegovi neposredni ali posredni lasti, zmanjševanje njihove vrednosti, ali zaupanje takšnih ravnanj drugim osebam.

22. Z nadaljnjim pravnim sredstvom, ki se trenutno obravnava pred predložitvenim sodiščem, R. Meroni izpodbija navedeno razglasitev izvršljivosti v Latviji. Odredba o zamrznitvi ovira družbenico Y. pri uresničevanju njenih glasovalnih pravic v VB. S tem je kršena ustavnopravno varovana pravica do lastnine, zlasti ker se družba v angleškem postopku ni mogla izjaviti. To pomeni kršitev načela poštenega sojenja.

7 — Predložitveno sodišče ne opredeljuje podrobneje, kaj pomeni pravni položaj „dejanskega upravičenca“, in ali je s tem na primer mišljeno zaupno razmerje ali zgolj dejanska možnost vplivanja kot lastnik.

8 — V točki 3 predloga za sprejetje predhodne odločbe je opredeljen kot „imetnik premoženja A. [L.], zaseženega v kazenskem postopku [...]“, v točki 9 pisnih izjav Združenega kraljestva kot „bailee of property of [A. L.]“.

9 — Tako točka 13 odredbe o zamrznitvi.

10 — Tako točka 15 odredbe o zamrznitvi pod naslovom „[s]tranke, ki niso tožeče stranke ali tožene stranke.“ V primeru kršitev zaradi „contempt of court“ grozijo stroge sankcije.

11 — Tako točka 20 odredbe o zamrznitvi.

12 — Tako točka 21 odredbe o zamrznitvi.

13 — Glej točko 10.2.5 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

14 — Tako točka 1 odredbe o zamrznitvi.

23. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

1. Ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je lahko kršitev pravic oseb, ki niso stranke v postopku v glavni stvari, v okviru postopka za priznanje tuje sodne odločbe razlog za uporabo klavzule o javnem redu iz navedenega člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 in za zavrnitev priznanja tuje odločbe v delu, v katerem zadeva osebe, ki niso stranke postopka v glavni stvari?
2. V primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje: ali je treba člen 47 Listine razlagati tako, da načelo poštenega sojenja, ki je zajeto v tem členu, dopušča, da se v postopku za sprejetje začasnih ukrepov zavarovanja omejijo premoženjske pravice osebe, ki ni bila stranka v postopku, kadar je določeno, da ima vsaka oseba, ki jo zadeva odločba o začasnih ukrepih zavarovanja, pravico, da sodišču kadar koli predlaga spremembo ali razveljavitev sodne odločbe, pri čemer so tožeče stranke zadolžene za vročitev odločbe zainteresiranim strankam?

IV – Pravna presoja

A – Uvodna pripomba

24. V skladu z razdelitvijo pristojnosti med Sodiščem in predložitvenim sodiščem vodenje nacionalnih postopkov ne spada v pristojnost Sodišča, zaradi česar so načeloma nacionalna sodišča pristojna za oceno pomena predloženih vprašanj za predhodno odločanje za odločitev v zadevi. Za razumevanje obravnavane zadeve je treba navesti dve procesni posebnosti, zlasti ker sta lahko upoštevni za pomen vprašanj za predhodno odločanje za odločitev v zadevi.

25. Prvič je v skladu z ugotovljenim dejanskim stanjem pred predložitvenim sodiščem R. Meroni v latvijskem postopku očitno nastopal v svojem imenu. Zdi se, da se sporna odredba o zamrznitvi ne nanaša na originarne premoženjske pravice R. Meronija, temveč v prvi vrsti na pravice A. L., s premoženjem katerega upravlja R. Meroni. Vendar se zdi, da je R. Meroni „imetnik pravic [A. L.] kot dejanskega upravičenca“, ¹⁵ zaradi česar je treba izhajati iz tega, da sta tudi zanj vprašanji za predhodno odločanje pomembni za odločitev.

26. Drugič, iz predloga za sprejetje predhodne odločbe ni jasno razvidno, kdaj točno je bila sporna odredba o zamrznitvi vročena A. L. ali R. Meroniju. Po podatkih, s katerimi razpolaga Sodišče, je do takšne vročitve, od katere je odvisno učinkovanje odredbe, prišlo. Po eni strani že odredba o zamrznitvi v točki 22 sama nalaga vročitev toženim strankam. Po drugi strani so predhodne stopnje v Republiki Latviji o razglasitvi izvršljivosti odredbe o zamrznitvi že odločile, zaradi česar bi morala biti najpozneje v tej fazi postopka na podlagi člena 42(2) Uredbe št. 44/2001 odredba vročena A. L., s premoženjem katerega upravlja R. Meroni kot skrbnik. Tudi ob upoštevanju navedenega vprašanj za predhodno odločanje v zvezi z R. Meronijem ni mogoče šteti kot pomembnih za odločitev ali celo zgolj kot hipotetičnih.

B – Vprašanji za predhodno odločanje

27. Predložitveno sodišče s svojim prvim vprašanjem za predhodno odločanje prosi za razlago člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001, s svojim drugim vprašanjem, ki se postavlja v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje, pa za razlago člena 47 Listine o temeljnih pravicah.

15 — Glej glede tega točko 3 in 8 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

28. Vendar je mogoče obe vprašanji presojati skupaj, ker bi kršitev temeljne pravice iz Listine imela za posledico kršitev *ordre public* iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001.¹⁶

29. S svojima vprašanjema za predhodno odločanje želi predložitveno sodišče v skladu z navedenim v bistvu izvedeti, ali je odredba o zamrznitvi sodišča države članice kot začasni ukrep zavarovanja brez predhodne izjave vseh oseb, v pravice katerih lahko ta odredba posega, v nasprotju z *ordre public* izvršilne države oziroma členom 47 Listine o temeljnih pravicah, če ima vsaka oseba, ki jo zadeva odločba, pravico, da sodišču države izvora kadar koli predlaga spremembo ali razveljavitev sodne odločbe.

30. Vendar je treba najprej preizkusiti, ali gre v primeru sporne odredbe o zamrznitvi sploh za „sodno odločbo“ v smislu člena 32 Uredbe št. 44/2001,¹⁷ ker se samo v tem primeru priznanje in izvršitev odredbe o zamrznitvi kot začasna ukrepa zavarovanja presoja na podlagi sporne uredbe.

31. Sodišče je v sodbi Denilauler,¹⁸ ki je bila izdana na podlagi Bruseljske konvencije, v primeru začasnih ukrepov zavarovanja pojem sodne odločbe, kljub široki opredelitvi tega pojma, razlagalo restriktivno in zavrnilo priznanje izvršljivosti francoske izvršbe v zavarovanje v Nemčiji, ker je bila francoska sodna odločba izdana brez predhodne izjave nemškega dolžnika, poleg tega pa bi se izvršila, ne da bi mu bila predhodno vročena.¹⁹ V obravnavnem primeru pa glede tega ni pomislekov. Kot je navedeno zgoraj, je namreč treba izhajati iz tega, da je bila odredba o zamrznitvi vročena A. L. oziroma njegovemu skrbniku in da je v okviru angleškega postopka vendarle bil izveden tudi kontradiktorni postopek. Glede na navedeno je sporna odredba o zamrznitvi tudi ob upoštevanju strogih meril iz sodbe Denilauler „sodna odločba“. Ali se v skladu z merili iz Uredbe št. 44/2001 zdaj glede pojma sodne odločbe postavljajo manj stroge zahteve kot na podlagi Bruseljske konvencije, na kateri temelji sodba Denilauler, lahko zato ostane odprto. Vendar je treba poudariti, da ob upoštevanju Uredbe št. 44/2001 marsikaj govori v prid priznanju.²⁰ Če se je namreč na podlagi Bruseljske konvencije priznanje pavšalno zavrnilo, če toženi stranki pisanje o začetku postopka ni bilo vročeno pravilno ali pravočasno, Uredba št. 44/2001 kljub napakam pri vročitvi kot razloga za zavrnitev več ne šteje primera, če zainteresirana stranka v državi izvora sodne odločbe ni začela postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imela to možnost.²¹ Če to prenesemo na začasne ukrepe zavarovanja, to pomeni, da bi se v primeru, če je v državi izvora (kot je to podano v obravnavanem postopku) vloženo pravno sredstvo zoper izvršljivi ukrep, na podlagi Uredbe št. 44/2001 moral ta priznati že v primeru, če tožena stranka, čeprav je imela to možnost, ni začela postopka za izpodbijanje na podlagi nacionalnega prava.

32. Ker se lahko v skladu z navedenim odredba o zamrznitvi, kakršna je sporna v postopku v glavni stvari, na podlagi Uredbe št. 44/2001 načeloma razglasi za izvršljivo, je treba v nadaljevanju pojasniti, ali je v obravnavanem primeru razglasitev izvršljivosti v nasprotju s klavzulo o javnem redu.

16 — Glej v tem smislu sodbi Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točki 38 in 39) in Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, točka 28) in moje sklepe predloge v zadevi flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2046, točka 74).

17 — Glej glede prejšnjega pravnega položaja in člena 25 Konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruseljska konvencija) moje sklepe predloge v zadevi Gambazzi (C-394/07, EU:C:2008:748, točke od 20 do 30).

18 — Sodba Denilauler (125/79, EU:C:1980:130, točke 2, 7, 8, 17 in 18).

19 — Omeniti velja, da se točki 17 in 18 sodbe v nemški jezikovni različici (ki je dejansko upoštevana kot jezik postopka) razlikujeta od francoskega besedila, ki ne priznava obstoja sodne odločbe v primeru *kumulativnega* neobstoja sodnega poziva in vročitve (kakršno je tudi dejansko stanje postopka v glavni stvari), medtem ko iz nemške jezikovne različice izhaja, da že v primeru neobstoja sodnega poziva *ali* vročitve ni mogoče govoriti o sodni odločbi. Zadržana sodna praksa nemškega Bundesgerichtshof (glej na primer sklep z dne 21. decembra 2006, Az. IX ZB 150/05, objavljen med drugim v RIW 2007, str. 217), po kateri se mora v državi izvora izvesti kontradiktorni postopek za priznanje tujih začasnih ukrepov zavarovanja v Nemčiji, je morda med drugim tudi posledica teh jezikovnih razlik.

20 — Glej glede tega Leible v Rauscher, *EuZPR/EuIPR*, Bruselj I-VO, 3. izd. 2011, člen 32, točka 12a.

21 — Glej sodbo ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, točke od 18 do 21).

1. Klavzula o javnem redu v sodni praksi Sodišča

33. Sodišče je ovire za priznanje in izvršitev, ki temeljijo na *ordre public*, razlagalo ozko.²² Sodno prakso v tej zvezi sem obravnavala že na drugem mestu,²³ zaradi česar se bom v izogib ponavljanju v nadaljevanju omejila na skupni prikaz bistvenih razmislekov.

a) Splošna načela

34. Sicer lahko države članice načeloma prosto določajo, kaj v skladu z njihovim nacionalnim pojmovanjem zahteva pojem javnega reda. Vendar Sodišče preveri meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem.²⁴

35. Priznanja sodne odločbe ni mogoče zavrniti samo zato, ker naj bi obstajalo protislovje med pravnim pravilom, ki ga je uporabilo sodišče države izvora, in tistim, ki bi ga uporabilo sodišče države priznanja, če bi odločalo o sporu.²⁵ Uporaba določila o javnem redu iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je upravičena le v primeru, da bi bil s priznanjem sodne odločbe, ki je bila izdana v drugi državi članici, nesprejemljivo kršen pravni red države, v kateri se zahteva priznanje, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel. Da se zagotovi spoštovanje v členu 36 in 45(2) Uredbe št. 44/2001 urejene prepovedi preverjanja sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, glede vsebine, mora poseg pomeniti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna.²⁶

b) Javni red in procesna jamstva

36. Sodišče je 16. julija 2015 to stališče ponovno potrdilo v sodbi Diageo Brands²⁷ in se poleg tega opredelilo glede vprašanja, ali to, da je odločba sodišča države članice očitno v nasprotju s pravom Unije in je bila izdana na podlagi kršitev procesnih jamstev, opravičuje njeno nepriznanje na podlagi člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001.

37. Glede tega je Sodišče odločilo, da se lahko v okviru kršitev prava Unije določilo o javnem redu uporabi le, če bi navedena napačna uporaba prava pomenila to, da bi priznanje zadevne sodne odločbe v državi, v kateri se zahteva priznanje, povzročilo očitno kršitev temeljnega pravnega pravila v pravnem redu Unije in torej navedene države članice.²⁸ Glede kršitev procesnih jamstev je Sodišče dalje navedlo, da morajo posamezniki pred priznanjem izvršljivosti „praviloma uporabiti vsa pravna sredstva, ki so v [... državi članici izvora, kjer naj bi se sodna odločba izvršila] na voljo, da se [v državi izvršitve] prepreči kršitev javnega reda, razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev.“²⁹ Tako je Sodišče v skladu s členom 34, točka 2, Uredbe št. 44/2001 osebi, na

22 — Glej v tem smislu sodbe Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, točka 21), Hendrikman in Feyen (C-78/95, EU:C:1996:380, točka 23), Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 21), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, točka 26), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 55) in Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, točka 49).

23 — Sklepni predlogi v zadevi flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2046, točke 71 in naslednje).

24 — Glej sodbe Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 23), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, točka 28), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 57), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, točka 49) in flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 47).

25 — Glej sodbe Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 36), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, točka 29), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 58), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, točka 50) in flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 48).

26 — Glej sodbe Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 37), Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, točka 29), Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, točka 27), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 59), Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, točka 51) in flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 49).

27 — Sodba Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471).

28 — Sodba Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, točka 50).

29 — Sodba Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, točka 64).

katero se izvršitev nanaša, naložilo težko breme: dolžnik ne sme zgolj pasivno čakati in računati na to, da se bo šele v okviru izpodbijanja sodne odločbe v postopku izvršitve lahko skliceval na procesne napake v državi izvora. Biti mora aktiven, če je bil seznanjen s sporno sodno odločbo, in jo mora izpodbijati s pravnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago v državi članici izvora.³⁰

38. Sodba *Diageo Brands* je tako skladna s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) z dne 25. februarja 2014,³¹ ki je prav tako kot obravnavani primer povezana z Republiko Latvijo.

39. V tej zadevi je ESČP ob upoštevanju člena 6 EKČP³² in pravice do poštenega sojenja presojalo, ali so lahko napake pri uvedbi postopka v Cipru po izdaji zamudne sodbe razlog za zavrnitev razglasitve izvršljivosti te sodbe v Latviji. Člen 34, točka 2, Uredbe št. 44/2001 zanika obstoj takšne ovire za izvršitev, če toženec – tako kot v primeru, v katerem je odločalo ESČP – zoper sporno odločbo „ni začel postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost“. Po mnenju ESČP je to z vidika EKČP nesprejemljivo, vendar poudarja, da je toženec, ki je vložil pravno sredstvo, svetovalec za naložbe, torej ni bil brez poslovnih izkušenj. Čeprav sodna odločba, ki naj bi se izvršila, ne vsebuje pravnega pouka, bi se zato lahko seznanil s pravnimi sredstvi, ki so na razpolago v Cipru, in bi jih po seznanitvi s sodbo, ki je predmet izvršitve, lahko tudi vložil. Dokaza o neobstoju ali neučinkovitosti morebitnih pravnih sredstev ni predložil.

40. V tej zadevi še ni dokončno odločeno, ker je bila zadeva po sodbi z dne 25. februarja 2014 odstopljena v reševanje velikemu senatu ESČP, ki sodbe še ni izdal. Vendar je treba trenutno ob upoštevanju izdane sodbe izhajati iz tega, da je poslovno izkušen dolžnik dolžan skrbeti za varstvo svojih materialnih in procesnih pravic; če teh obveznosti ne izpolni, se ne more sklicevati na člen 6 EKČP.

2. Uporaba načel iz sodne prakse v obravnavanem primeru

41. Poleg vprašanja, na katerega je treba najprej odgovoriti, in sicer, ali gre v obravnavanem primeru ob upoštevanju sodne prakse za kršitev klavzule javnega reda, je treba za podajo koristnega odgovora predložitenemu sodišču preizkusiti tudi, kdo lahko v okviru spora o razglasitvi izvršljivosti vloži ugovor domnevne kršitve javnega reda in ali se s takšnimi ugovori lahko uveljavljajo tudi domnevne pravice tretjih oseb.

a) Obstoj kršitve javnega reda v postopku v glavni stvari

42. V postopku v glavni stvari tožeča stranka trdi, da se z razglasitvijo izvršljivosti posega v „lastninsko pravico tretjih oseb“.³³ S pojmom „tretjih oseb“ v prvi vrsti misli na družbo Y., v pravice katere posega odredba o zamrznitvi, v kateri A. L. ni dejanski imetnik deležev, temveč ima „le ekonomske interese“.³⁴

43. Odredba o zamrznitvi pa *ad personam* učinkuje zoper A. L. in zgolj samodejno zajema premoženje in družbe, ki jih gospodarsko obvladuje. Od A. L. v bistvu zahteva, naj opusti vse, kar bi lahko v zvezi z VB imelo za posledico posredno ali neposredno zmanjšanje premoženja in dajanje ustreznih navodil poslovodnim organom družb, ki jih obvladuje.³⁵

30 — Glej sodbo *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, točka 80).

31 — ESČP, sodba *Avotiņš* proti Latviji (ECLI:CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, zlasti točke 51 in naslednje).

32 — Ta določba ustreza členu 47 Listine o temeljnih pravicah. Ob upoštevanju člena 52(3) Listine je torej razlaga člena 6 EKČP pomembna za razlago člena 47; glej glede tega moje sklepne predloge v zadevi *Schindler Holding* in drugi/Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:248, točke od 21 do 24).

33 — Tako točka 8 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

34 — Tako točka 8 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

35 — Tako točka 9 odredbe o zamrznitvi.

44. Ali je ta prepoved v nasprotju s temeljnimi načeli latvijskega materialnega ali procesnega prava, na prvi pogled ni razvidno, zlasti ker se lahko na podlagi latvijskega prava, kot ugotavlja predložitveno sodišče, sprejmejo odločbe o začasnih ukrepih zavarovanja, ne da bi se dolžnik predhodno izjavil.³⁶

45. Ne glede na navedeno obravnavana angleška odredba o zamrznitvi glede izvršitve v tujini, zlasti če gre za tretje osebe, ki se niso udeležile angleškega postopka, ne predvideva odločilnih nepopravljivih ukrepov. Odredba o zamrznitvi pravno učinkuje zoper tretje osebe s sedežem v tujini – torej družbe, ki jih obvladuje A. L. – samo ob izpolnitvi teh pogojev: prvič, brez predhodne vročitve pravno učinkuje samo, če je to v zadevni jurisdikciji dovoljeno;³⁷ drugič, katera koli oseba, ki se ji vroči ali sporoči ta odredba, lahko predlaga, da sodišče odredbo spremeni ali razglasi za nično,³⁸ in, tretjič, ne preprečuje izpolnitve pogodbenih obveznosti v tujini.³⁹

46. Za sporno odredbo o zamrznitvi je tako po eni strani značilno, da upošteva posebnosti procesnega prava države izvršitve (na primer zahteve glede vročitve), po drugi strani pa zainteresiranim strankam tudi po vročitvi pušča široko polje proste presoje. Če bi na primer družba Y. na podlagi pogodb o vezanem glasovanju pod določenimi pogoji morala svojo glasovalno pravico na skupščini delničarjev družbe VB izvrševati na vnaprej določen način, odredba o zamrznitvi, ki ne vpliva na pogodbene obveznosti, temu očitno ne bi nasprotovala.

47. Materialna vezanost tretjih oseb, ki niso bile udeležene v postopku, *na odredbo o zamrznitvi*, ki bi lahko postala upoštevana z vidika javnega reda, glede na navedeno ni podana, nasprotno: odredba o zamrznitvi se lahko uporabi za tretjo osebo, ki ni bila udeležena v postopku, kot na primer družbo Y., če so izpolnjeni ti pogoji: in sicer, da je, prvič, A. L. „dejanski upravičenec“, da, drugič, nacionalno pravo države članice izvršitve priznava takšen pravni položaj⁴⁰ in da, tretjič, nacionalno pravo države izvora takšno odredbo o zamrznitvi dopušča. Morebitni poseg v ustavnopravno zavarovani pravni položaj družb, ki niso bile udeležene v postopku, ki izhaja iz navedene odredbe, se torej nikoli ne izvede samovoljno, ampak na zakonski podlagi.

48. Če imajo tretje osebe, na katere se nanaša odredba o zamrznitvi, poleg tega možnost, da začnejo postopek za izpodbijanje odredbe o zamrznitvi, in gre pri tretjih osebah poleg tega za kapitalske družbe, torej ne za poslovno povsem neizkušene osebe, tudi z vidika procesnega prava ni razlogov za domnevo kršitve javnega reda. Vendar to velja, če uveljavljanje pravnih sredstev v Angliji ni povezano z nepremagljivimi ovirami, iz česar je treba izhajati v primeru neobstoja konkretnih nasprotnih dokazov⁴¹ v smislu medsebojnega zaupanja v pravosodje držav članic.

49. Iz zgoraj navedene sodbe Diageo Brand izhaja, da morajo biti pred vložitvijo ugovora javnega reda v državi izvršitve izčrpana vsa nacionalna pravna sredstva v državi izvora. To je tudi v skladu z novejšo sodno prakso ESČP glede člena 6 EKČP, ki vsebinsko ustreza členu 47 Listine. Če te sodbe prenesemo na obravnavani primer, o kršitvi javnega reda ne moremo govoriti, ker pravna sredstva v državi članici izvora še niso bila izčrpana.

50. Ali je odredba o zamrznitvi, kot dalje graja R. Meroni, vsebinsko premalo določna in v Latviji predmet ukrepov prisilne izvršbe, Sodišču v obravnavanem postopku ni treba presojati. To namreč ni vprašanje, ki bi se moralo v okviru člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 presojati v okviru razglasitve izvršljivosti.

36 — Glej točko 10.2.4 predloga za sprejetje predhodne odločbe.

37 — Tako točka 21 odredbe o zamrznitvi.

38 — Tako točka 13 odredbe o zamrznitvi.

39 — Tako točka 20 odredbe o zamrznitvi.

40 — Točka 8 predloga za sprejetje predhodne odločbe govori izrecno o imetništvu pravic „[A. L.] kot dejanskega upravičenca v nizozemski družbi [Y].“

41 — Neutemeljen ugovor R. Meronija v točki 21 in naslednjih njegovih pisnih pojasnil, da je polje proste presoje angleških sodišč preširoko, s tega vidika ni upošteven.

51. Pri tem gre namreč za vprašanje prisilne izvršbe, ki sodi v pristojnost držav članic. V obravnavanem predlogu za sprejetje predhodne odločbe pa gre zgolj za vprašanje razglasitve izvršljivosti pred izvršbo. Povedano drugače: razglasitev izvršljivosti sodbe odločbe ne pomeni nujno uporabe enakih instrumentov izvršbe, kot so bila na razpolago v državi izvora. Za vprašanje, ali pride v poštev razglasitev izvršljivosti, je odločilno, ali je odločba v državi izvora izvršljiva,⁴² iz česar je treba izhajati v obravnavanem primeru. Če gre za uvedbo ukrepov izvršbe, pa se lahko po razglasitvi izvršljivosti, kot je Sodišče med drugim priznalo v sodbi Prism Investments,⁴³ vložijo nadaljnja (nacionalna) pravna sredstva in ugovori, kakršne je vložil R. Meroni.

52. Kršitev temeljnih pravnih načel države izvršitve, ki ne bi bile sprejemljive, če bi se odredba o zamrznitvi razglasila za izvršljivo, glede na vse navedeno z vidika prava Unije v primeru, kakršen je v postopku v glavni stvari, ni podana, zaradi česar je treba zanikati kršitev javnega reda.

b) Uveljavljanje pravic tretjih oseb v postopku o razglasitvi izvršljivosti

53. Tudi če bi bilo treba pritrditi kršitvi javnega reda glede pravic tretjih oseb – tukaj: družbe Y. – R. Meroni, ki v skladu s predlogom za sprejetje predhodne odločbe v latvijskem postopku uresničuje pravni položaj A. L., takšne kršitve ne bi mogel uveljavljati s pravnim sredstvom, s katerim se izpodbija razglasitev izvršljivosti odredbe o zamrznitvi v razmerju do A. L.

54. Iz Uredbe št. 44/2001 namreč izhaja, da sodišče, ki odloča o predlogu o razglasitvi izvršljivosti, po uradni dolžnosti ne preverja, ali je sporna sodna odločba skladna z javnim redom, temveč lahko morebitni dolжник za spoštovanje pravice do obrambe – tako uvodna izjava 18 Uredbe – vložijo ugovore zoper razglasitev izvršljivosti. Glede na navedeno bi bilo v nasprotju z Uredbo, če bi se lahko dolжник v tej zvezi skliceval na pravne položaje tretjih oseb, zlasti če te niso vložile pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali če jim sporna sodna odločba sploh ni bila vročena.

55. Smiselno enako izhaja že iz sodbe Sodišča v zadevi Draka NK Cables in drugi,⁴⁴ po kateri se upnik, ki ni bil udeleženec postopka, ne more (z namenom preprečitve izvršitve s strani konkurirajočih upnikov) udeležiti postopka za razglasitev izvršljivosti sodne odločbe: s strani Sodišča zahtevana omejitev spornega predmeta na udeležence postopka bi se zaobšla, če bi temu upniku odobrili uveljavljanje domnevnih pravic tretjih oseb v postopku na podlagi člena 43 in naslednjih Uredbe št. 44/2001.

56. Če R. Meroni v postopku ne nastopa v imenu družbe Y., za kar ni indicev, torej ni upravičen interese navedene družbe v izvršilnem postopku uveljavljati kot „pravic tretjih oseb“. V skladu z navedenim bi bili ugovori kršitve javnega reda R. Meronija, tudi če bi bili utemeljeni, v postopku v glavni stvari neupoštevni, ker se z njimi uveljavljajo pravice tretjih oseb, ki niso bile udeležene v postopku.

42 — Sodba Coursier (C-267/97, EU:C:1999:213, točka 23).

43 — Sodba Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, točka 40).

44 — Sodba Draka NK Cables in drugi (C-167/08, EU:C:2009:263, točke od 29 do 31).

V – Predlog

57. Ob upoštevanju zgornjih navedb Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje odgovori:

Odredba o zamrznitvi, ki jo izda sodišče države članice kot začasni ukrep zavarovanja brez predhodne izjave vseh oseb, v pravice katerih lahko odredba o zamrznitvi posega, ne pomeni kršitve člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 ali člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, če ima vsaka oseba, ki jo zadeva odločba, pravico, da sodišču države izvora kadar koli predlaga spremembo ali razveljavitev sodne odločbe.

S pravnimi sredstvi zoper razglasitev izvršljivosti se lahko uveljavljajo zgolj pravice vlagatelja pravnega sredstva, ne pa tudi pravice tretjih oseb.